

Datum van
inontvangstneming

:

08/07/2025

Zaak C-325/25

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

13 mei 2025

Verwijzende rechter:

Raad van State (België)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

24 april 2025

Verzoekende partij:

Eneco Wind Belgium NV

Verwerende partij:

Waals Gewest

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Verzoekster vordert nietigverklaring van het besluit van 2 oktober 2023 waarbij de technische en de gemachtigde ambtenaar hebben geweigerd haar een eenmalige vergunning te verlenen voor de bouw en exploitatie van twee windturbines met een maximaal vermogen per eenheid van 4,28 MW en alle bijbehorende hulpinstallaties, gelegen aan de rue de Limoy in Namen.

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

De belangrijkste aan de orde zijnde bepaling van Unierecht is artikel 3 van verordening (EU) 2022/2577 van de Raad van 22 december 2022 tot vaststelling van een kader om de inzet van hernieuwbare energie te versnellen (hierna: „verordening 2022/2577”), waarin (in de versie die van toepassing is op de onderhavige zaak) het volgende is vastgesteld:

„1. De planning, bouw en exploitatie van installaties voor de productie van energie uit hernieuwbare bronnen, de aansluiting ervan op het net, het

bijbehorende net zelf of opslagactiva worden geacht van hoger openbaar belang te zijn en de volksgezondheid en de openbare veiligheid te dienen, wanneer rechtmatige belangen in het afzonderlijke geval worden afgewogen voor de toepassing van artikel 6, lid 4, en artikel 16, lid 1, punt c), van richtlijn 92/43/EEG van de Raad, artikel 4, lid 7, van richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en artikel 9, lid 1, punt a), van richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad. De lidstaten kunnen de toepassing van die bepalingen beperken tot bepaalde delen van hun grondgebied, tot bepaalde soorten technologieën of tot projecten met bepaalde technische kenmerken, overeenkomstig de prioriteiten die zijn vastgelegd in hun geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat bij de plannings- en vergunningsprocedure voorrang wordt gegeven aan de bouw en exploitatie van installaties voor de productie van energie uit hernieuwbare bronnen en de daarmee verband houdende ontwikkeling van netwerkinfrastructuur wanneer in individuele gevallen rechtmatige belangen worden afgewogen, in ieder geval voor projecten die van hoger openbaar belang worden geacht. Ter zake van beschermde soorten geldt de vorige zin alleen indien en voor zover passende instandhoudingsmaatregelen voor soorten worden getroffen die bijdragen tot het behouden of herstellen van de populaties in een gunstige staat van instandhouding, en voor dat doel voldoende financiële middelen en gebieden ter beschikking worden gesteld.”

De volgende overwegingen en bepalingen worden eveneens aangevoerd:

- de overwegingen 8 en 9 van verordening 2022/2577;
- de overwegingen 13 en 14 van verordening (EU) 2024/223 van de Raad van 22 december 2023 tot wijziging van verordening (EU) 2022/2577 tot vaststelling van een kader om de inzet van hernieuwbare energie te versnellen (hierna: „verordening 2024/223”);
- artikel 6, lid 4, en artikel 16, lid 1, onder c), van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna;
- artikel 4, lid 7, van richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid;
- artikel 9, lid 1, onder a), van richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand.

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 Op 26 april 2023 heeft verzoekster een aanvraag ingediend voor een eenmalige vergunning voor de bouw en exploitatie van twee windturbines van elk 4,28 MW, gelegen aan de rue de Limoy in Andoy (Namen).
- 2 De aanvraag had betrekking op installaties van klasse 1 en ging vergezeld van een milieueffectonderzoek.
- 3 Het project is gepland in een landbouwgebied.
- 4 Na een openbaar onderzoek dat van 7 juni tot 10 juli 2023 heeft plaatsgevonden en dat aanleiding heeft gegeven tot een aantal bezwaren over, kort samengevat, het effect op het erfgoed, het effect op het landschap, het gebrek aan overeenstemming met het gewestplan, de ongeschiktheid van de locatie en de te kleine afstand tussen de windturbines en woningen, en na kennis te hebben genomen van talrijke adviezen van de betrokken gemeenten, diensten, commissies en gespecialiseerde organen, hebben de technische en de gemachtigde ambtenaar de aangevraagde vergunning op 2 oktober 2023 geweigerd.
- 5 In wezen is de afgifte van de aangevraagde eenmalige vergunning geweigerd op grond van het aanzienlijke effect van de voorgestelde windturbines op het landschap en het erfgoed, aangezien het project zich bevindt in een gebied met een hoge landschappelijke en erfgoedwaarde waar zich tot dusver binnen een zeer kleine omtrek (7 km) geen windturbines bevonden.
- 6 Tegen dit besluit heeft verzoekster op 19 oktober 2023 administratief beroep ingesteld bij de Waalse regering.
- 7 Op 30 januari 2024 hebben de ambtenaren de bevoegde ministers voorgesteld om de vergunning onder voorwaarden af te geven.
- 8 Op 15 maart 2024 hebben deze ambtenaren echter aan verzoekster meegedeeld dat, aangezien de ministers niet binnen de gestelde termijn een besluit hadden gegeven, het oorspronkelijke afwijzingsbesluit als bevestigd moest worden beschouwd.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 9 Verzoekster betoogt dat artikel 3 van verordening 2022/2577 een vermoeden vestigt dat de activiteit – in ruime zin – van het produceren van hernieuwbare energie van hoger openbaar belang is en dat bij deze bepaling ook het prioritaire karakter wordt erkend van installaties die worden geacht van hoger openbaar belang te zijn, wanneer de betrokken rechtmatige belangen worden afgewogen overeenkomstig het Unierecht alvorens een vergunning wordt verleend voor projecten die het milieu kunnen schaden.

- 10 Zij stelt dat deze afweging hoofdzakelijk betrekking heeft op de belangen in verband met de bescherming van het milieu, zoals biodiversiteit, en van de volksgezondheid, en de belangen van het project zelf, met dien verstande dat de analyse van het effect van het project op het landschap deel uitmaakt van de beoordeling van de effecten van een project op het milieu.
- 11 Wat de bescherming van het milieu betreft, verduidelijkt zij dat dit begrip met name het landschap omvat, zoals voortvloeit uit artikel D.6, lid 1, 11°, onder a), van boek I van het milieuwetboek, en dat de analyse van het effect van het project op het landschap overigens deel uitmaakt van de beoordeling van de effecten van een project op het milieu.
- 12 Verzoekster verwijt de bevoegde instantie dat zij deze afweging van de rechtmatige belangen niet heeft gemaakt en zich niet heeft uitgelaten over het prioritaire karakter van het project.
- 13 Zij is van mening dat artikel 3, lid 2, van verordening 2022/2577 daadwerkelijk dit prioritaire karakter toekent aan projecten „die van hoger openbaar belang worden geacht” en dat, zoals het geval is in artikel 3, lid 1, van deze verordening, van deze erkenning wordt uitgegaan voor projecten voor de productie van hernieuwbare energie, zonder dat een specifiek besluit over deze erkenning nodig is.
- 14 Zij stelt dat niet alleen rekening moet worden gehouden met de belangen die betrekking hebben op het milieuaspect, maar ook met die welke betrekking hebben op andere aspecten zoals de bescherming van het landschap, wat onder het stedenbouwkundige aspect valt.
- 15 Zij verwijst in dit verband naar passages uit overweging 14 van verordening 2024/223 (de verordening waarbij de toepassing van een aantal bepalingen van verordening 2022/2577, waaronder artikel 3, lid 2, is verlengd tot 30 juni 2025) waarin wordt verklaard dat „de eerste zin van artikel 3, lid 2, van verordening (EU) 2022/2577 [...] de lidstaten [...] verplicht om die hernieuwbare-energieprojecten te bevorderen door er [...] prioriteit aan te geven bij de behandeling van verschillende conflicterende belangen die verder gaan dan milieukwesties” en dat „het relatieve belang van de inzet van hernieuwbare energie in de huidige moeilijke energiecontext wordt erkend, naast de specifieke doelstellingen van de afwijkingen waarin de in artikel 3, lid 1, van verordening (EU) 2022/2577 bedoelde richtlijnen voorzien”.
- 16 Zij voegt eraan toe dat het vereiste van voorrang „absoluut” is, zodat de instantie bij de afweging tussen de belangen in verband met het project voor de productie van hernieuwbare energie en concurrerende belangen voorrang moet geven aan de eerstgenoemde belangen boven de laatstgenoemde belangen. Zij betoogt dat een „principeel” vereiste van voorrang, waarvan de instantie op grond van specifieke redenen zou kunnen afwijken, duidelijk zou indruisen tegen de bedoeling van de opstellers van deze Europese verordening.

- 17 Zij verwijst in dit verband naar de voorbereidende werkzaamheden van verordening 2024/223, waaruit zij de volgende passages aanhaalt:
- „een tweede alinea bevat die de lidstaten verplicht om voorrang te geven [...]”;
 - „[a]rtikel 3 bevat [...] een tweede lid waarin wordt opgeroepen om voorrang te geven [...]”;
 - „[o]p grond van de eerste zin van artikel 3, lid 2, van verordening (EU) 2022/2577 kunnen hernieuwbare-energieprojecten verder worden versneld, aangezien de lidstaten hierdoor worden verplicht om deze te bevorderen door er prioriteit aan te geven te geven [...]”.
- 18 Verweerder gedraagt zich naar de wijsheid van de Raad van State.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 19 De verwijzende rechter stelt vast dat er bij artikel 3, lid 1, van verordening 2022/2577 een weerlegbaar vermoeden wordt gevestigd louter voor de toepassing van artikel 6, lid 4, en artikel 16, lid 1, onder c), van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, artikel 4, lid 7, van richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid, en artikel 9, lid 1, onder a), van richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand.
- 20 Wanneer „rechtmatige belangen [...] worden afgewogen”, welke afweging de nationale instanties in het afzonderlijke geval („in the individual case” in de Engelse taalversie) op grond van die bepalingen moeten maken, wordt er dus van uitgegaan dat de handelingen in kwestie, waaronder de bouw en exploitatie van installaties voor de productie van energie uit hernieuwbare bronnen en de aansluiting ervan op het net, van „hoger openbaar belang” zijn en „de volksgezondheid en de openbare veiligheid” dienen.
- 21 Volgens overweging 8 van verordening 2022/2577 kan dit vermoeden worden weerlegd wanneer „er duidelijke aanwijzingen zijn dat [hernieuwbare-energieprojecten] grote nadelige milieueffecten hebben die niet kunnen worden beperkt of gecompenseerd”.
- 22 In die overweging wordt verduidelijkt dat „[d]e lidstaten kunnen overwegen dit vermoeden toe te passen in hun desbetreffende nationale landschapswetgeving”. Volgens de verwijzende rechter houdt deze verduidelijking in dat dit vermoeden, bij gebreke van een nationale bepaling in die zin, niet van invloed is op de landschapsplanning (of meer in het algemeen de ruimtelijke ordening).

- 23 Met betrekking tot artikel 3, lid 2, van verordening 2022/2577 merkt de verwijzende rechter op dat zowel de werkingssfeer als de draagwijdte van het in de verordening gestelde vereiste van „voorrang” voor uitlegging vatbaar lijkt.
- 24 Ten eerste kan de werkingssfeer ervan op verschillende manieren worden uitgelegd naargelang het verband dat wordt gelegd tussen de twee leden van artikel 3 van de verordening. Ten tweede lijken de bewoordingen „in ieder geval voor projecten die van hoger openbaar belang worden *geacht*” ook op verschillende manieren te kunnen worden opgevat. Ten slotte doet de precieze draagwijdte van de „voorrang” waarvoor de lidstaten moeten zorgen, vragen rijzen.
- 25 Wat om te beginnen het verband tussen deze twee leden betreft, luidt de eerste uitlegging dat zij dezelfde werkingssfeer hebben. In dit geval moet het in artikel 3, lid 2, eerste zin, van verordening 2022/2577 gestelde vereiste van voorrang worden gekoppeld aan de werkingssfeer van artikel 3, lid 1, van die verordening en moet worden aangenomen dat deze voorrang wordt gegeven in het kader van de afweging van de rechtmatige belangen die de nationale instanties moeten maken op grond van de drie in lid 1 genoemde specifieke milieurichtlijnen. Volgens deze uitlegging verloopt artikel 3 van deze verordening in twee fasen: bij lid 1 wordt aan de betrokken projecten een specifieke kwaliteit toegekend, waardoor zij kunnen concurreren met de door voornoemde richtlijnen beschermde belangen, en lid 2 schrijft vervolgens voor dat deze projecten en de daarmee samenhangende belangen voorrang hebben op de voornoemde milieubelangen.
- 26 De verwijzende rechter is van oordeel dat de structuur van verordening 2022/2577 deze uitlegging ondersteunt, omdat het vermoeden van hoger openbaar belang en het prioritaire karakter van het project in één enkele bepaling zijn samengebracht.
- 27 Volgens de tweede uitlegging van dit verband heeft het tweede lid een autonome draagwijdte die ruimer is dan die van het eerste lid, in die zin dat het tweede lid de nationale instanties zou verplichten om bij de afweging van de rechtmatige belangen die zij in individuele gevallen moeten maken, ervoor te zorgen dat elk hernieuwbare-energieproject voorrang krijgt, zelfs boven de drie specifieke milieurichtlijnen waarnaar in het eerste lid wordt verwezen, op voorwaarde dat deze van hoger openbaar belang worden geacht. Hernieuwbare-energieprojecten zouden dan niet alleen voorrang krijgen boven de belangen in verband met natuurbescherming, maar ook boven alle andere mogelijke concurrerende belangen, waaronder die op het gebied van de bescherming van landschap en erfgoed. Ter zake van beschermde soorten geldt deze voorrang overeenkomstig artikel 3, lid 2, in fine, echter slechts „indien en voor zover passende instandhoudingsmaatregelen voor soorten worden getroffen die bijdragen tot het behouden of herstellen van de populaties in een gunstige staat van instandhouding, en voor dat doel voldoende financiële middelen en gebieden ter beschikking worden gesteld”.

- 28 De verwijzende rechter ziet in de algemene aard van de bewoordingen van artikel 3, lid 2, van verordening 2022/2577, die geen beperkingen bevatten met betrekking tot het voorwerp van de daarin bedoelde afweging van de rechtmatige belangen, een bevestiging van deze tweede uitlegging, die ook lijkt te stroken met de bedoeling van de opstellers van deze verordening, zoals blijkt uit de overwegingen 13 en 14 van verordening 2024/223. Deze overwegingen luiden als volgt:

„(13) Een van de tijdelijke maatregelen van verordening (EU) 2022/2577, waarvan de positieve effecten zijn aangetoond en die in de toekomst aanzienlijk kan worden versneld, is de invoering in artikel 3, lid 1, van een weerlegbaar vermoeden dat hernieuwbare-energieprojecten van hoger openbaar belang zijn en de volksgezondheid en de openbare veiligheid dienen, met het oog op specifieke afwijkingen waarin de relevante milieuwetgeving van de Unie voorziet, behalve wanneer er duidelijk bewijs is dat dergelijke projecten grote nadelige milieueffecten hebben die niet kunnen worden beperkt of gecompenseerd. Bij richtlijn (EU) 2018/2001 is door middel van artikel 16 septies een weerlegbaar vermoeden ingevoerd dat hernieuwbare-energieprojecten van hoger openbaar belang zijn en de volksgezondheid en veiligheid dienen, met een vrijwel identieke formulering als de formulering van artikel 3, lid 1, van verordening (EU) 2022/2577. Daarom is het niet nodig om de toepassing van artikel 3, lid 1, van verordening (EU) 2022/2577 te verlengen, aangezien een dergelijk weerlegbaar vermoeden van toepassing zal zijn op grond van artikel 16 septies van richtlijn (EU) 2018/2001.

(14) Op grond van artikel 3, lid 2, van verordening (EU) 2022/2577 moet evenwel voorrang worden gegeven aan projecten die van hoger openbaar belang worden geacht, wanneer in individuele gevallen rechtmatige belangen moeten worden afgewogen, en voor zover die projecten in aanvullende compensatie-eisen voor de bescherming van soorten voorzien. Er is geen analoge bepaling opgenomen in richtlijn (EU) 2018/2001. De eerste zin van artikel 3, lid 2, van verordening (EU) 2022/2577 bezit, in het licht van de huidige acute en nog steeds onstabiele toestand van de energiemarkt waar de Unie mee wordt geconfronteerd, het potentieel om hernieuwbare-energieprojecten verder te versnellen, aangezien de lidstaten hierdoor worden verplicht om die hernieuwbare-energieprojecten te bevorderen door er in het kader van hun plannings- en vergunningsprocedures prioriteit aan te geven bij de behandeling van verschillende conflicterende belangen die verder gaan dan milieukwesties. Het verslag van de Commissie heeft de waarde aangetoond van de eerste zin van artikel 3, lid 2, van verordening (EU) 2022/2577, waarin het relatieve belang van de inzet van hernieuwbare energie in de huidige moeilijke energiecontext wordt erkend, naast de specifieke doelstellingen van de afwijkingen waarin de in artikel 3, lid 1, van verordening (EU) 2022/2577 bedoelde richtlijnen voorzien. Gezien de bijzonder ernstige situatie op het gebied van energievoorziening waar de Unie op dit moment mee wordt geconfronteerd, is het wenselijk de toepassing van artikel 3, lid 2, van verordening (EU) 2022/2577 te verlengen om op passende wijze de cruciale rol te erkennen die installaties voor hernieuwbare energie spelen bij het tegengaan van

klimaatverandering en milieuvervuiling, het verlagen van de energieprijzen, het verminderen van de afhankelijkheid van de Unie van fossiele brandstoffen en het waarborgen van de voorzieningszekerheid van de Unie bij de afweging van de juridische belangen door vergunningverlenende autoriteiten of nationale rechtbanken. Tegelijkertijd is het ook wenselijk de milieuwaarborg te behouden, zodat voor projecten die zijn erkend als projecten van hoger openbaar belang wordt voorzien in passende instandhoudingsmaatregelen voor soorten en in toereikende financiering van die maatregelen.”

- 29 De bewoordingen „die verder gaan dan milieukwesties” of „naast de specifieke doelstellingen van de afwijkingen waarin de in artikel 3, lid 1, van verordening (EU) 2022/2577 bedoelde richtlijnen voorzien” laten vermoeden dat de belangen waarop de afweging van artikel 3, lid 2, van verordening 2022/2577 is gericht, verder gaan dan alleen milieubelangen, hetgeen ook lijkt te worden aangegeven in overweging 9 van die verordening, waarin het prioritaire karakter van hernieuwbare-energieprojecten wordt gerechtvaardigd door de doelstelling om „knelpunten in de vergunningsprocedure en de exploitatie van installaties voor hernieuwbare energie weg te nemen”, zonder dat er uitdrukkelijke beperkingen tot potentiële belemmeringen in verband met verplichtingen inzake de bescherming van milieubelangen worden vermeld.
- 30 De tweede uitlegging lijkt beter aan te sluiten op de bedoeling van de Uniewetgever. De combinatie in dezelfde bepaling van het vermoeden van hoger openbaar belang en het vereiste van voorrang voor projecten waarvoor dat vermoeden geldt, verhindert echter dat dit standpunt zonder enige redelijke twijfel kan worden aanvaard.
- 31 Wat vervolgens de draagwijdte van het begrip „geacht” in artikel 3, lid 2, van verordening 2022/2577 betreft, merkt de verwijzende rechter op dat dit begrip kan worden begrepen hetzij als een verwijzing naar het feit dat het in artikel 3, lid 1, van deze verordening bedoelde vermoeden niet is weerlegd (of zelfs als een verwijzing naar de door deze bepaling geboden mogelijkheid om de toepassing van dit vermoeden te beperken), hetzij als een vereiste dat de bevoegde instanties van een lidstaat louter voor de toepassing van artikel 3, lid 2, van verordening 2022/2577 een specifiek besluit geven waarbij zij aangeven dat een project van „hoger openbaar belang” wordt geacht, ongeacht of dit op algemene en abstracte wijze dan wel naar aanleiding van het onderzoek van een welbepaald project is gebeurd.
- 32 In dit verband merkt deze rechter op dat de keuze voor het werkwoord „achten” (in de zin van „erkennen”) en de proactieve houding die het inhoudt, de balans doet doorslaan in het voordeel van dit tweede standpunt (waarbij overigens wordt aangenomen dat lid 2 autonoom is). De verwijzende rechter merkt echter op dat de noodzaak van een specifieke erkenning niet verenigbaar lijkt te zijn met de doelstelling van de verordening, namelijk de inzet van hernieuwbare energie aanmoedigen en de procedures voor de afgifte van de vergunningen versnellen door middel van een rechtstreeks toepasselijk rechtsinstrument. In dit verband

lijken de opstellers van de verordening te hebben gekozen voor een rechtstreekse en volledige toepasselijkheid van de in de verordening neergelegde vereisten, waarbij de lidstaten evenwel de mogelijkheid wordt gelaten om deze op verschillende punten uit te sluiten of te beperken. Bovendien is het nog maar de vraag hoeveel gewicht het argument betreffende de terminologie in de schaal legt, aangezien dit een verordening is die in het kader van een noodprocedure is aangenomen.

- 33 Wat ten slotte de draagwijdte betreft van de „voorrang” die moet worden gegeven aan projecten die onder artikel 3, lid 2, vallen, is de verwijzende rechter van oordeel dat dit vereiste aldus kan worden opgevat dat daarbij een absolute voorrang ten gunste van projecten voor de productie van hernieuwbare energie wordt verleend, namelijk dat de belangen van dergelijke projecten voorrang hebben op concurrerende belangen, wat zou leiden tot een bijzonder aanzienlijke inmenging in de beoordelingsmarge van de nationale instanties die belast zijn met de afgifte van vergunningen voor dergelijke projecten, dan wel aldus dat daarbij een principiële voorrang wordt verleend die diezelfde autoriteiten in acht moeten nemen, maar waarvan zij in voorkomend geval op grond van specifieke redenen kunnen afwijken.
- 34 Gelet op deze twijfels acht de verwijzende rechter het passend het Hof te verzoeken om uitlegging van artikel 3, lid 2, van verordening 2022/2577.

Verzoek om behandeling volgens de versnelde procedure

- 35 De verwijzende rechter verzoekt het Hof de versnelde procedure van artikel 105 van het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Unie toe te passen en beroept zich daarbij op de noodsituatie op energiegebied die door de huidige geopolitieke context is ontstaan.

Prejudiciële vragen

- 1) Moet artikel 3, lid 2, van verordening (EU) 2022/2577 van de Raad van 22 december 2022 tot vaststelling van een kader om de inzet van hernieuwbare energie te versnellen aldus worden uitgelegd dat de verplichting van de lidstaten om ervoor te zorgen dat voorrang wordt gegeven aan de bouw en exploitatie van installaties voor de productie van energie uit hernieuwbare bronnen en de daarmee verband houdende ontwikkeling van netwerkinfrastructuur alleen geldt wanneer de rechtmatige belangen als bedoeld in lid 1 van diezelfde bepaling worden afgewogen, met andere woorden wanneer de rechtmatige belangen worden afgewogen voor de toepassing van artikel 6, lid 4, en artikel 16, lid 1, onder c), van richtlijn 92/43/EEG van de Raad, artikel 4, lid 7, van richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en artikel 9, lid 1, onder a), van richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad, of geldt deze verplichting bij elke afweging van rechtmatige belangen die de voor de

afgifte van vergunningen bevoegde instantie moet maken, ook wanneer het concurrerende belang niet binnen de werkingssfeer van de drie bovengenoemde richtlijnen valt (in casu de bescherming van landschap en erfgoed)?

- 2) Moeten de bewoordingen „projecten die van hoger openbaar belang worden geacht” in de eerste zin van artikel 3, lid 2, van die verordening aldus worden uitgelegd dat zij vereisen dat de lidstaten op specifieke, algemene of individuele wijze erkennen dat een project van „hoger openbaar belang” is, dan wel dat zij verwijzen naar het feit dat het in artikel 3, lid 1, van deze verordening bedoelde vermoeden niet is weerlegd of zelfs naar het feit dat het project niet is uitgesloten van de werkingssfeer van dat vermoeden, zoals deze uitsluiting is toegestaan bij artikel 3, lid 1, in fine?
- 3) Moet de in voornoemd artikel 3, lid 2, vastgestelde verplichting om ervoor te zorgen dat, in ieder geval voor projecten die van hoger openbaar belang worden geacht, bij de plannings- en vergunningsprocedure „voorrang” wordt gegeven aan de bouw en exploitatie van installaties voor de productie van energie uit hernieuwbare bronnen en de daarmee verband houdende ontwikkeling van netwerkinfrastructuur wanneer in individuele gevallen rechtmatige belangen worden afgewogen, aldus worden uitgelegd dat daarmee een absolute voorrang ten gunste van deze projecten wordt verleend – onder voorbehoud van de in datzelfde lid neergelegde milieuvoorwaarde betreffende de bescherming van soorten – of moet die verplichting worden opgevat als een principiële voorrang waarvan de lidstaten op grond van specifieke redenen kunnen afwijken?